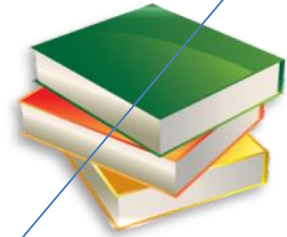

MAĞDURLARA YÖNELİK HAK VE HİZMETLER KILAVUZU

ÖNSÖZ

Mağdurlar, adli sürece dahil olan yetkili bir makamla ve mağdur destek veya onarıcı adalet hizmetleri gibi hizmetlerle temasa geçtiğinde, mağdurun fiziksel, zihinsel ve ahlaki bütünlüğüne saygı gösterilmeli, mağdurun kişisel özellikleri, acil ihtiyaçları, yaşı, cinsiyeti, olası engelliliği ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalıdır.

Suç mağdurları, ikincil ve tekrarlayan mağduriyetten, tehdit ve misillemeden korunmalı, iyileşmelerini kolaylaştırmak için uygun desteği almalı ve mağdurların adalete erişimleri güçlendirilmelidir. Bu kapsamda, mağdurların korunması için Başkanlığımızca birçok çalışma yürütülmüştür. Bu çalışmalardan biri, Bakanlığımız ve İspanya Krallığı işbirliği ile yürütülen ve kısaca CEMRE olarak adlandırılan "Ceza Adalet Sisteminde Mağdur Haklarının Güçlendirilmesi Eşleştirme Projesi"dir.

Projenin amacı, adli süreçte mağdurlara ve özellikle kırılgan gruplara yönelik onarıcı adalet ve sosyal hukuk devleti ilkeleri çerçevesinde etkin, sürdürülebilir ve ulaşılabilir mağdur destek sistemi kurulmasına katkı sağlamaktır. Projede, mağdurların haklarına ilişkin ve mağdurlara sunulan tüm hizmetlere yönelik anlaşılır ve kapsamlı bir kılavuz hazırlanmıştır.

Anılan Proje kapsamında düzenlenen hizmetler ve haklar kılavuzu yetişkin mağdurlara yönelik faydalanılmak üzere büyük bir titizlikle tasarlanmıştır. Hazırlanan kılavuzun mağdurlara yol gösterici olmasına katkı sağlaması amaçlanmaktadır.

Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

1. MAĞDURLAR VE ADLİ SÜREÇ.....	6
1.1. Mağdur Kimdir?	7
1.2. Kimler Kırılğan Gruba Dahildir?	7
1.3. Soruşturma Aşaması Nedir?	8
1.4. Mağdurun Soruşturma Aşamasındaki Hakları Nelerdir?	8
1.5. Maruz Kalınan Suçun Adli Makamlarca Takibi Nasıl Sağlanır?	9
1.6. Soruşturma Aşamasında Mağdur Şüpheli ile Uzlaşabilir Mi?.....	9
1.7. Soruşturma Aşamasının Sonucunda Ne Olur?	10
1.8. Takipsizlik Kararına Mağdur İtiraz Edebilir Mi?	10
1.9. Kovuşturma (Mahkeme) Aşaması Nedir?	10
1.10. Mağdurun Mahkeme Aşamasındaki Hakları Nelerdir?.....	11
1.11. Mahkeme Aşaması Sonucunda Ne Olur?.....	11
2. ÜCRETSİZ AVUKAT ATANMASI VE ADLİ YARDIM.....	12
2.1. ÜCRETSİZ AVUKAT ATANMASI.....	13
2.1.1. Ücretsiz Avukat Atanmasını Talep Etme Hakkı Nedir?.....	13
2.1.2. Kimler Bu Haktan Faydalanabilir?	13
2.1.3. Ücretsiz avukat atanması nasıl talep edilebilir?	13
2.1.4. Hangi Durumlarda Ücretsiz Avukat Atanması Zorunludur?	13
2.1.5. Ücretsiz Avukat Atanması Hangi Kurum Tarafından Yapılmaktadır?	13
2.2. Adli Yardım	14
2.2.1. Adli Yardımdan Kimler Yaralanabilir?	14
2.2.2. Adli Yardım Kapsamında Olan Konular Nelerdir?.....	14
2.2.3. Tüm Davalarda Adli Yardım Almak Mümkün Mü?	14
2.2.4. Adli Yardımdan Nasıl Yararlanılabilir?	14
2.2.5. Adli Yardım Başvurusu Nasıl Yapılır? Başvuru Nasıl İncelenir?	15
2.2.6. Dava Giderleri Nasıl Ödenir?	15
2.2.7. Adli Yardım Kararıyla Atanan Avukatın Ücretini Kim Öder?	16
2.2.8. Adli Yardım Avukatı Davayı İhmal Eder Mi?.....	16
3. TIBBİ YARDIM	17

3.1. Mağdura Yönelik Tıbbi Yardımın Kapsamı Nedir?	18
3.2. Kimler Tıbbi Yardım Talebinde Bulunabilir?	18
3.2.1. Mağdur Tıbbi Yardıma Nasıl Ulaşır?	18
3.2.2. Sağlık Sigortası Olmayan Mağdur Tıbbi Yardım Alabilir Mi?	18
3.2.3. Mağdur Tıbbi Yardımı Nereleden Alabilir?	19
3.2.4. Mağdurun Muayene Sırasında Suç Mağduru Olduğunu Söylemesi Gerekir Mi?	19
3.2.5. Muayene Sırasında Mağdura Eşlik Edilebilir Mi?	19
4. PSİKOLOJİK YARDIM	20
4.1. Travmatik Olay Nedir?	21
4.2. Travmatik Olayların Yetişkinler Üzerindeki Etkileri Nelerdir?	21
4.3. Travmatik Olayların Çocuklar Üzerindeki Etkileri Nelerdir?	21
4.4. Travmatik Olayların Ardından Mağdur Ne Yapmalıdır?	22
4.5. Travmatik olayların ardından mağdur ne yapmamalıdır?	22
4.6. Mağdura Yönelik Psikolojik Yardımın Kapsamı Nedir?	22
4.7. Kimler Psikolojik Yardım Talebinde Bulunabilir?	22
4.8. Mağdur Hangi Durumlarda Psikolojik Yardım Talebinde Bulunabilir?	23
4.8.1. Sağlık Sigortası Olmayan Mağdur Psikolojik Yardım Alabilir Mi?	24
4.8.2. Mağdur Nereleden Psikolojik Destek Alabilir?	24
5. DESTEK HİZMETLERİ	26
5.1. Adli Destek Ve Mağdur Hizmetleri Müdürlükleri	27
5.1.1. Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüklerinin Görevleri Nelerdir?	27
5.1.2. Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüklerinin Teşkilat Yapısı Nasıldır?	27
5.1.3. Mağdurlar Adli Süreçte Destek Ve Yardım Hizmeti Alabilmek İçin Ne Yapmalıdır?	27
5.1.4. Mağdurun Kırılan Gruba Dahil Olduğu Nasıl Belirlenir?	28
5.1.5. Kırılan Gruba Dahil Mağdurlara Hangi Hizmetler Sunulur?	29
5.1.6. Adli Destek Ve Mağdur Hizmetleri Müdürlükleri Tarafından Hangi Hizmetlere Yönlendirme Yapılmaktadır?	30
5.2. Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri	31
6. MAĞDURUN ZARARININ TAZMİNİ İLE MADDİ VE SOSYAL YARDIMLAR	33
6.1. Zararın Tazmini	34
6.1.1. Haksız Fiil Nedir?	34
6.1.2. Haksız Fiilin Sonuçları Nelerdir?	34

6.1.3. Tazminat Davaları Nelerdir?	34
6.1.4. Tazminat Davalarında Özel Durumlarda Hangi Giderlerin Tazmini Talep Edilebilir?	34
6.1.5. Tazminat Miktarı Nasıl Belirlenir?	35
6.1.6. Tazminatta İndirim Sebepleri Nelerdir?	35
6.1.7. Tazminat Davalarında Görevli ve Yetkili Mahkeme Hangisidir?	35
6.1.8. Tazminat Davaları Hangi Süreler İçerisinde Açılabilir?	35
6.2. Terör Mağdurlarının Zararının Giderilmesi	36
6.2.1. Kimler Bu Kapsama Dahildir?	36
6.2.2. Karşılanacak Zararlar Nelerdir?	36
6.2.3. Başvuru Yerleri Nereledir?	36
6.2.4. Başvuru Usulü Nasıldır?	36
6.2.5. Yardım Miktarı Ne Kadardır?	36
6.3. Maddi ve Sosyal Yardımlar	37
6.3.1. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı (SYDV) Tarafından Yapılan Yardımlar	37
6.3.2. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı (SYDV) Tarafından Yapılan Yardımlardan Kimler Faydalanabilir?	37
6.3.3. Başvuru Usulü Nasıldır?	37
6.3.4. Belediyeler Tarafından Yapılan Yardımlar	37
6.3.5. Maddi Ve Sosyal Yardımlar Nelerdir?	37
6.3.6. Aile, Çalışma Ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Tarafından 6284 Sayılı Kanun Kapsamında Yapılan Geçici Maddi Yardım	38
7. MAĞDURLARIN KORUNMASI	39
7.1. Suç Mağdurlarının Korunması İçin Hangi Tedbirler Alınabilir?	40
7.1.1. Mağdurun İfadesi Duruşma Salonu Dışında Özel Bir Ortamda Alınabilir Mi?	40
7.2. Adli Görüşme Odalarının Yapısı Nasıldır?	40
7.2.1. Adli Görüşme Odalarının İşleyişi Nasıldır?	41
7.3. Ev İçi Şiddet veya Kadına Karşı Şiddet Olaylarında Verilebilecek Koruyucu ve Önleyici Tedbirler Nelerdir?	41
7.3.1. Koruyucu Veya Önleyici Tedbirin Alınmasını Kimler Talep Edebilir?	42
7.3.2. Tedbir Kararları Ne Kadar Süre İçin Verilebilir?	42
7.3.3. Şiddet Uygulayan Tedbir Kararına Aykırı Hareket Ederse Ne Olur?	43
7.4. 5726 Sayılı Tanık Koruma Kanunu Kapsamında Alınabilecek Tanık Koruma Tedbirleri Nelerdir?	43

1. MAĞDURLAR VE ADLİ SÜREÇ

1.1. Mağdur Kimdir?

Mağdur suç nedeniyle fiziksel, zihinsel, ruhsal veya ekonomik olarak doğrudan zarar gören kişiyi ifade eder. Kırılgan gruba dâhil mağdurlar hizmet sunumu açısından özellikli bir gruptur.

1.2. Kimler Kırılgan Gruba Dahildir?

Suçun niteliği, ağırlığı ve oluştuğu koşullar dikkate alınarak; yaşı, cinsiyeti, engelliliği, fiziksel veya ruhsal durumu nedeniyle suçtan daha fazla etkilendiği ve korunması gerektiği tespit edilen mağdurlar ile adli sisteme dahil olan çocuklar kırılgan gruba dahildir.

Aşağıda belirtilen durumlar söz konusuysa mağdur kırılgan gruba dâhil olabilir:

- Mağdur suçun etkileri ile baş etme konusunda sorun yaşıyorsa,
- Mağdur tehdit ediliyorsa,
- Mağdur hayatını kolayca devam ettiremeyeceği bir duruma geldiyse,
- Mağdur suçla ilgili olarak adli makamları doğru bilgilendiremez hale geldiyse,
- Mağdur kısa bir süre içinde birden fazla suça maruz kalmışsa,
- Mağdur aynı suçtan dolayı sürekli zarar görüyorsa,
- Mağdur haklarından faydalanamayacak duruma gelmişse,
- Mağdurun, fiziksel veya zihinsel kapasitesi kısıtlıysa,
- Mağdurun cinsiyeti, cinsel yönelimi veya cinsel kimliği, suçun etkilerinin üstesinden gelmesinde zorluklar meydana getiriyorsa,
- Mağdurun sosyal ve ekonomik durumu, etnik kökeni, kültürü veya dini inancı, suçun etkilerinin üstesinden gelmesinde zorluklar meydana getiriyorsa,
- Mağdur mülteciyse,

Adli süreç, soruşturma ve kovuşturma (mahkeme) aşamalarından oluşur.

1.3. Soruşturma Aşaması Nedir?

Soruşturma aşaması maruz kalınan suçun yetkili merciiler tarafından öğrenildiği anda başlar.

Soruşturmanın yürütülmesinden sorumlu kişi Cumhuriyet savcısıdır. Cumhuriyet savcısı bizzat veya emrindeki polis ve jandarma görevlileri aracılığıyla soruşturmayı yürüterek tüm delillerin toplanmasını (suç aleti, kayıtlar, raporlar, müşteki, şüpheli ve tanık ifadeleri gibi) sağlar. Delilleri toplama işi Cumhuriyet savcısının talimatıyla polis ve jandarma görevlileri tarafından yerine getirilir.

Cumhuriyet savcısı mağduru adliyeye davet ederek olaya ilişkin olarak bilgisine başvurabileceği gibi polis ve jandarma görevlileri tarafından beyanının alınmasına da karar verebilir. Polis ve jandarma görevlileri mağdurun beyanını olay yerinde alabileceği gibi karakola davet etmek suretiyle de alabilir.

Mağdur ifade için yetkili makamlar tarafından çağrı kağıdı ile çağrıldığında, çağrı kâğıdında gelmemenin sonuçları bildirilir. Çağrıya rağmen mağdurun gitmemesi halinde hakkında zorla getirme kararı verilebilir.

Bu çağrı telefon, telgraf, faks, elektronik posta gibi araçlardan yararlanılmak suretiyle de yapılabilir. Ancak, bu durumda çağrı kâğıdına bağlanan sonuçlar uygulanmaz.

Mağdurun tanık olarak dinlenilmesi halinde, yemin hariç, tanıklığa ilişkin hükümler uygulanır.

Maddî gerçeğin ortaya çıkarılması açısından zorunluluk arz eden haller istisna olmak üzere, işlenen suçun etkisiyle mağdurun psikolojisi bozulmuşsa ya da çocuksa tanık olarak dinlenilmesi sırasında psikoloji, psikiyatri, tıp veya eğitim alanında uzman bir kişi ifade sırasında yanında bulundurulur. Ayrıca bu hallerde aynı suça ilişkin soruşturmada o kişi tanık olarak bir defa dinlenilebilir.

Beyanın alınacağı adliyyede Adli Görüşme Odası bulunması halinde mağdur beyanını Adli Görüşme Odasında alınmasını savcılıktan talep edebilir.

1.4. Mağdurun Soruşturma Aşamasındaki Hakları Nelerdir?

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 234'üncü maddesinde mağdur ile şikâyetçinin soruşturma aşamasında sahip olduğu haklar düzenlenmiştir.

Buna göre;

- Delillerin toplanmasını isteme,
- Soruşturmanın gizlilik ve amacını bozmamak koşuluyla Cumhuriyet savcısından belge örneği isteme,
- Vekili bulunmaması halinde, cinsel saldırı suçu ile alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlarda, baro tarafından kendisine avukat görevlendirilmesini isteme,
- Vekili aracılığı ile soruşturma belgelerini ve elkonulan ve muhafazaya alınan eşyayı inceletme,

- Cumhuriyet savcısının, kovuşturmaya yer olmadığı yönündeki kararına kanunda yazılı usule göre itiraz hakkını kullanma.

Mağdur, onsekiz yaşını doldurmamış, sağır veya dilsiz ya da meramını ifade edemeyecek derecede malûl olur ve bir vekili de bulunmazsa istemi aranmaksızın bir vekil görevlendirilir.

1.5. Maruz Kalınan Suçun Adli Makamlarca Takibi Nasıl Sağlanır?

Suçla ilişkin soruşturma adli makamlarca kendiliğinden başlatılabileceği gibi şikayet veya ihbar üzerine de başlatılabilir.

Şikayet, maruz kalınan eylemin Cumhuriyet başsavcılığına veya kolluk birimlerine (polis, jandarma) bildirilmesi ve olayın araştırılarak failerin cezalandırılmasının talep edilmesidir.

Şikayet için failin biliniyor ya da tanınıyor olması şart değildir, fail bilinmiyor olsa bile şikayetçi olunabilir.

İhbar, bir suçun veya şüphelinin yetkili makamlara bildirilmesidir.

Herkes ihbarda bulunma hakkına sahip iken şikayet yalnızca mağdura tanınmış bir haktır.

Şikayet süresi 6 aydır. Buna göre soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlı olan suç hakkında yetkili kimse 6 ay içinde şikayette bulunmadığı takdirde soruşturma ve kovuşturma yapılamaz. Zamanaşımı süresini geçmemek koşuluyla bu süre şikayet hakkı olan kişinin fiili ve failin kim olduğunu bildiği veya öğrendiği günden başlar.

Şikayetten vazgeçme, şikayete bağlı suçlarda şikayet eden, mahkeme tarafından karar verilinceye kadar şikayetinden vazgeçebilir. Vazgeçme soruşturma aşamasında yapılırsa kovuşturmaya yer olmadığına dair karar (takipsizlik kararı) verilir ve dava açılmaz. Kovuşturma (mahkeme) aşamasında yapılırsa mahkeme, ceza davasının düşmesine karar verir.

Ceza adalet sistemimizde basit yaralama ve hakaret gibi bazı suçların soruşturması şikâyete bağlıdır.

Kasten öldürme, çocukların cinsel istismarı ve dolandırıcılık gibi soruşturması şikâyete bağlı olmayan suçlarda şikayetten vazgeçme dava açılmasına veya davanın görülmesine engel değildir. Mağdur şikayetinden vazgeçse dahi dava açılabilceği gibi ceza da verilebilir.

155 Polis İhbar Hattı ve 156 Jandarma İhbar Hattı aranarak da olay kolluk birimlerine bildirilebilir.

1.6. Soruşturma Aşamasında Mağdur Şüpheli İle Uzlaşabilir Mi?

Mağdurun maruz kaldığı suç uzlaştırma kapsamına giren suçlardan biri ise Cumhuriyet savcısı dosyayı uzlaştırma bürosuna yönlendirir ve Cumhuriyet başsavcılığı tarafından dosyaya bir uzlaştırmacı atanır. Uzlaşmanın sağlanamaması halinde soruşturma kaldığı yerden devam eder.

1.7. Soruşturma Aşamasının Sonucunda Ne Olur?

Soruşturma aşamasında delillerin toplanması sonrasında Cumhuriyet savcısı tarafından mevcut delil durumu değerlendirilerek ya “Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Karar (takipsizlik)” verilir ya da iddianame düzenlenerek ilgili ceza mahkemesine gönderilir.

Cumhuriyet savcısı tarafından verilen kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın kesinleşmesi ile ya da düzenlenen iddianamenin ilgili mahkeme tarafından kabul edilmesiyle birlikte soruşturma aşaması tamamlanmış olur.

1.8. Takipsizlik Kararına Mağdur İtiraz Edebilir Mi?

Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Karar (takipsizlik) verilmesi halinde mağdur tarafından kararın tebliğ edildiği tarihten itibaren onbeş gün içinde, bu kararı veren Cumhuriyet savcısının yargı çevresinde görev yaptığı ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hâkimliğine itiraz edilebilir.

1.9. Kovuşturma (Mahkeme) Aşaması Nedir?

Bir suça maruz kalındığında Cumhuriyet savcısı tarafından yürütülen soruşturma neticesinde toplanan deliller suçun işlendiği hususunda yeterli şüphe oluşturuyorsa; Cumhuriyet savcısı, bir iddianame düzenler.

Düzenlenen iddianamenin görevli ve yetkili mahkeme tarafından kabul edilmesiyle birlikte soruşturma (savcılık) aşaması biter ve kovuşturma (mahkeme) aşaması başlamış olur.

Mahkeme, iddianamenin kabulünden sonra bir duruşma gününü belirler ve duruşmada hazır bulunması gereken kişileri çağırır. Mağdurun beyanının alınmasına karar verilmesi halinde duruşma günü ve saatini bildiren çağrı kâğıdı mağdurun adresine gönderilir.

Mağdur ifade için yetkili makamlar tarafından çağrı kâğıdı ile çağrıldığında, çağrı kâğıdında gelmemenin sonuçları bildirilir. Çağrıya rağmen mağdurun gitmemesi halinde hakkında zorla getirme kararı verilebilir.

Bu çağrı telefon, telgraf, faks, elektronik posta gibi araçlardan yararlanılmak suretiyle de yapılabilir. Ancak, bu durumda çağrı kâğıdına bağlanan sonuçlar uygulanmaz.

Mağdurun tanık olarak dinlenilmesi halinde, yemin hariç, tanıklığa ilişkin hükümler uygulanır.

Maddî gerçeğin ortaya çıkarılması açısından zorunluluk arz eden haller istisna olmak üzere, işlenen suçun etkisiyle mağdurun psikolojisi bozulmuşsa ya da çocuksa tanık olarak dinlenilmesi sırasında psikoloji, psikiyatri, tıp veya eğitim alanında uzman bir kişi ifade sırasında yanında bulundurulur. Ayrıca bu hallerde aynı suça ilişkin soruşturmada o kişi tanık olarak bir defa dinlenilebilir.

1.10. Mağdurun Mahkeme Aşamasındaki Hakları Nelerdir?

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 234'üncü maddesinde mağdur ile şikâyetçinin kovuşturma aşamasında sahip olduğu haklar düzenlenmiştir.

Buna göre;

- Duruşmadan haberdar edilme,
- Kamu davasına katılma,
- Tutanak ve belgelerden örnek isteme,
- Tanıkların davetini isteme,
- Vekili bulunmaması halinde, cinsel saldırı suçu ile alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlarda, baro tarafından kendisine avukat görevlendirilmesini isteme,
- Davaya katılmış olma koşuluyla davayı sonuçlandıran kararlara karşı kanun yollarına başvurma.

Mağdur, onsekiz yaşını doldurmamış, sağır veya dilsiz ya da meramını ifade edemeyecek derecede malûl olur ve bir vekili de bulunmazsa istemi aranmaksızın bir vekil görevlendirilir.

Yaşadığı olay nedeniyle sanık ile yüz yüze gelmek istememesi ve beyanının alınacağı adliye Adli Görüşme Odası bulunması halinde mağdur beyanının Adli Görüşme Odasında alınmasını mahkemeden talep edebilir.

1.11. Mahkeme Aşaması Sonucunda Ne Olur?

Toplanan deliller mahkeme tarafından değerlendirildikten sonra sanık hakkında 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda öngörülen ceza verilebileceği gibi beraat kararı da verilebilir.

Mahkemenin vermiş olduğu karar için ilgililer tarafından herhangi bir kanun yoluna başvurulmazsa karar kesinleşir ve kovuşturma aşaması sona ermiş olur.

2. ÜCRETSİZ AVUKAT ATANMASI VE ADLİ YARDIM

2.1. ÜCRETSİZ AVUKAT ATANMASI

2.1.1. Ücretsiz Avukat Atanmasını Talep Etme Hakkı Nedir?

Mağdurun adli süreç boyunca ücretsiz olarak avukat tarafından temsil edilme hakkıdır.

2.1.2. Kimler Bu Haktan Faydalanabilir?

Adli süreçte avukatı yoksa aşağıdaki durumlarda *mağdurun talebi üzerine* kendisine avukat atanır:

- Cinsel saldırı suçu,
- Alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezası gerektiren suçlar.

2.1.3. Ücretsiz avukat atanması nasıl talep edilebilir?

Mağdurlar, soruşturmayı yürüten kuruma (polis, jandarma ve savcılık) veya ilgili ceza mahkemesine her aşamada ücretsiz avukat atanması talebinde bulunabilir.

2.1.4. Hangi Durumlarda Ücretsiz Avukat Atanması Zorunludur?

Soruşturma ve mahkeme aşamalarında, aşağıda belirtilen durumlarda talebi aranmaksızın mağdura ücretsiz avukat atanması sağlanır:

- Mağdur on sekiz yaşını doldurmamışsa,
- Mağdur sağır veya dilsizse,
- Mağdur meramını anlatamayacak derecede malulse.

Bu kişilerin bir avukat tarafından temsil edilmesi zorunludur ve ücretsiz avukat talebinde bulunmaları şart değildir. Bu durumda polis, jandarma, savcılık ve ceza mahkemeleri ücretsiz avukat atanmasına ilişkin süreci kendiliğinden yürütür.

Kendisine ücretsiz avukat atanan mağdurdan avukat atanması nedeniyle ortaya çıkan masrafları ödemesi istenmez ve bu masraflar daha sonra da mağdurdan talep edilmez.

2.1.5. Ücretsiz Avukat Atanması Hangi Kurum Tarafından Yapılmaktadır?

İlgisine göre polis, jandarma, savcılık veya ceza mahkemeleri ücretsiz avukat görevlendirilmesini barodan ister.

Baro tarafından ücretsiz avukat görevlendirilir ve adli yardım hizmeti baroya kayıtlı bu avukat tarafından sunulur.

Bu hizmetten faydalanabilmek için vekaletname verilmesine gerek bulunmadığından ücretsiz avukat yardımından faydalanan mağdur noter veya benzeri masrafları ödemez.

6284 sayılı Kanun kapsamındaki başvurular ile verilen kararların icra ve infazı için yapılan işlemlerden yargılama giderleri, harç, posta gideri ve benzeri hiç bir ad altında masraf alınmaz.

2.2. Adli Yardım

Adli Yardım, mali gücü yetersiz olanların dava açma hakkından yoksun kalmaması için getirilmiş bir ilkedir. Mali olanakları yetersiz kişilerin dava harç ve masraflarından muaf tutulması ve kendisi için baro tarafından ücretsiz avukat görevlendirilmesidir.

2.2.1. Adli Yardımdan Kimler Yaralanabilir?

Kendisi ve ailesinin geçimini önemli ölçüde zor duruma düşürmeksizin, gereken yargılama veya takip giderlerini kısmen veya tamamen ödeme gücünden yoksun olan kimseler iddia ve savunmalarında, geçici hukuki korunma taleplerinde ve icra takibinde, taleplerinin açıkça dayanaktan yoksun olmaması kaydıyla adli yardımdan yararlanabilirler.

Kamuya yararlı dernek ve vakıflar, iddia ve savunmalarında haklı göründükleri ve mali açıdan zor duruma düşmeden gerekli giderleri kısmen veya tamamen ödeyemeyecek durumda oldukları takdirde adli yardımdan yararlanabilirler.

2.2.2. Adli Yardım Kapsamında Olan Konular Nelerdir?

Adli yardım kararı, ilgiliye, yapılacak tüm yargılama ve takip giderlerinden geçici olarak muafiyet, yargılama ve takip giderleri için teminat göstermekten muafiyet, dava ve icra takibi sırasında yapılması gereken tüm giderlerin Devlet tarafından avans olarak ödenmesi, davanın avukat ile takibi gerekiyorsa, ücreti sonradan ödenmek üzere bir avukat temini gibi hususları sağlar. Mahkeme, talepte bulunanın, belirtilen hususların bir kısmından yararlanmasına da karar verebilir.

2.2.3. Tüm Davalarda Adli Yardım Almak Mümkün Mü?

Adli yardım sistemi ceza davaları dışındaki davalar içindir. Ceza davalarında belirli koşullarda ücretsiz avukat atanması söz konusudur. Adli yargıda hukuk mahkemelerinde ve idari yargıda dava açarken veya aleyhe dava açılmışsa adli yardım talep edilebilir.

2.2.4. Adli Yardımdan Nasıl Yararlanılabilir?

Adli yardım talebi, dava açılmadan önce barolara ve yargılamanın yapılacağı mahkemeye, dava açıldıktan sonra ise yine barolara ve asıl talep veya işin karara bağlanacağı mahkemeye, icra ve iflas takiplerinde ise takibin yapılacağı yerdeki icra mahkemesine yapılır.

Kanun yollarına başvuru sırasında bölge adliye mahkemesine veya Yargıtay'a başvurulması gerekmektedir. Mahkeme adli yardımın koşullarının oluşup oluşmadığını değerlendirerek talebin kısmen veya tamamen kabulüne ya da reddine ilişkin karar vermektedir. Talep hâlinde inceleme duruşmalı olarak yapılır. Adli yardım, hükmün kesinleşmesine kadar devam edecektir.

2.2.5. Adli Yardım Başvurusu Nasıl Yapılır? Başvuru Nasıl İncelenir?

Baroya adli yardım talebinde bulunan kişi, talebi hizmetin görüleceği yer adli yardım bürosuna ve temsilciliklerine iletir. Adli yardım bürosu ve temsilcilikleri, talep sahibinden üzerine kayıtlı taşınır ve taşınmaz mal bilgileri, aylık kazancı, ailevi durumu, bakmakla yükümlü olduğu kişi sayısı gibi gerekli bilgi ve belgeleri ister. Başvurucu, talebinde haklı olduğunu gösterdiği delillerle kanıtlamak zorundadır. Adli yardım bürosu ve temsilcilikleri adli yardım talebini baroya ileten başvurunun talebinin haklılığı konusunda uygun bulacağı araştırmayı yapar, gerektiğinde karar verir.

Mahkemeye adli yardım talebinde bulunan kişi, iddiasının özeti ile birlikte, iddiasını dayandıracak delilleri ve yargılama giderlerini karşılayabilecek durumda olmadığını gösteren, üzerine kayıtlı taşınır ve taşınmaz mal bilgileri, aylık kazancı, ailevi durumu, bakmakla yükümlü olduğu kişi sayısı gibi mali durumuna ilişkin belgeleri mahkemeye sunmak zorundadır. Adli yardım talebine ilişkin evrak, her türlü harç ve vergiden muaftır. Mahkeme, adli yardım talebi hakkında duruşma yapmaksızın karar verebilir. Ancak, talep halinde inceleme duruşmalı olarak yapılır.

Mahkemelerce adli yardım talebi konusunda verilen kararlara karşı, tebliğinden itibaren bir hafta içinde kararı veren mahkemeye dilekçe vermek suretiyle itiraz edilebilir. İtiraz incelemesi neticesinde verilen kararlar kesindir. Adli yardım talebi reddedilirse, ödeme gücünde sonradan gerçekleşen ciddi bir azalmaya dayanılarak tekrar talepte bulunulabilir.

Adli yardım talebinin mahkemece kabulü halinde yargılama harç, avans ve giderleri de adli yardım kararı devam ettiği müddetçe kısmen ya da tamamen ödenmeyebilir.

Adli yardımdan yararlanan kişinin mali durumu hakkında kasten veya ağır kusuru sonucu yanlış bilgi verdiği ortaya çıkar veya sonradan mali durumunun yeteri derecede iyileştiği anlaşılırsa adli yardım kararı kaldırılır.

2.2.6. Dava Giderleri Nasıl Ödenir?

Adli yardım kararından dolayı ertelenen tüm yargılama giderleri ile Devletçe ödenen avanslar dava veya takip sonunda haksız çıkan kişiden tahsil olunur. Adli yardımdan yararlanan kişinin haksız çıkması hâlinde, uygun görülürse yargılama giderlerinin en çok bir yıl içinde aylık eşit taksitler hâlinde ödenmesine karar verilebilir.

Adli yardım kararından dolayı Devletçe ödenen veya muaf tutulan yargılama giderlerinin tahsilinin, adli yardımdan yararlananın mağduriyetine neden olacağı mahkemece açıkça anlaşılırsa, mahkeme, hükümde tamamen veya kısmen ödemeden muaf tutulmasına karar verebilir.

2.2.7. Adli Yardım Kararıyla Atanan Avukatın Ücretini Kim Öder?

Adli yardımdan yararlanan kişi için mahkemenin talebi üzerine baro tarafından görevlendirilen avukatın ücreti, yargılama gideri olarak Hazinesiden ödenir.

2.2.8. Adli Yardım Avukatı Davayı İhmal Eder Mi?

Adli yardım avukatı ücretsiz çalışmamaktadır. Asgari ücret tarifesine göre belirlenen ücret Baro tarafından ilgili avukata ödenir. Adli yardım servislerinde çalışan avukatlar bu durumu kabul ederek gönüllü olmuşlardır. Baro Adli Yardım Kurulları görevlendirdikleri avukatları takip ederler.

3.TIBBİ YARDIM

3.1. Mağdura Yönelik Tıbbi Yardımın Kapsamı Nedir?

Tıbbi yardım, mağdurun suç nedeniyle uğradığı fiziksel zararın giderilmesi için ihtiyaç duyabileceği tüm tedavi edici bakım ve hizmetleri içerir.

Tıbbi yardım, ayakta ve yatılı hastane hizmetleri, evde bakım hizmetleri, tanı için yapılan testler, dış tedavisine ilişkin hizmetler, fizyoterapi hizmetler ile medikal cihaz teminini içerir. Özel sağlık kuruluşları tarafından sunulan aynı nitelikteki hizmetler de tıbbi yardım kapsamındadır.

3.2. Kimler Tıbbi Yardım Talebinde Bulunabilir?

Kendisinin genel sağlık sigortası varsa ya da kendisine bakmakla yükümlü olan eşinin, çocuğunun veya anne-babasının sağlık sigortası varsa mağdurlar tıbbi yardım talebinde bulunabilir.

3.2.1. Mağdur Tıbbi Yardıma Nasıl Ulaşır?

Mağdur Tıbbi Yardım Almak Üzere Sağlık Kuruluşlarına Kendisi Başvurabileceği Gibi Şikayette Bulunmak Üzere Başvurduğu Polis, Jandarma Veya Savcılık Tarafından Da Sağlık Kuruluşlarına Yönlendirilebilir.

Mağdurun Başvurusuna Konu Olay Nedeniyle Herhangi Bir Yaralanması Söz Konusu İse Polis, Jandarma Veya Savcılık Tarafından Sevk Edildiği Sağlık Kuruluşunda Hakkında Ayrıca Adli Muayene Raporu Düzenlenir.

Mağdura Tıbbi Yardım Sunulurken Başkaca İhtiyaçlarının Da Tespit Edilmesi Halinde Mağdur İlgili Kurumlara Yönlendirilir.

3.2.2. Sağlık Sigortası Olmayan Mağdur Tıbbi Yardım Alabilir Mi?

Genel sağlık sigortası, kişilerin öncelikle sağlıklarının korunmasını, sağlık riskleri ile karşılaşmaları halinde ise oluşan harcamaların karşılanmasını sağlayan sigortayı ifade etmektedir.

Sigortalı çalışan, kendi nam ve hesabına çalışan, devlet memuru olan, isteğe bağlı sigortalı olan Sosyal Güvenlik Kurumundan aylık ve gelir alan, 65 yaş aylığı alan, şeref aylığı alan, stajyer avukatlar, işsizlik ve kısa çalışma ödeneği alan herkes genel sağlık sigortası kapsamındadır.

Ayrıca suç nedeniyle yaralanan mağdurun sağlık kurumuna başvurması halinde ilk tedavi ve muayenesi ücretsiz yapılır.

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun uyarınca hakkında koruyucu tedbir kararı verilen kişilerden genel sağlık sigortası kapsamında olmayanlar veya genel sağlık sigortasından yararlanamayanlar bu hâllerin devamı süresince, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılır.

6284 sayılı Kanun uyarınca hakkında önleyici tedbir kararı verilen kişinin aynı zamanda rehabilitasyonunun veya tedavi edilmesinin gerekli olduğuna karar verilmesi hâlinde, genel sağlık sigortası kapsamında karşılanmayan rehabilitasyon hizmetlerine yönelik giderler ile rehabilitasyon hizmetleri kapsamında verilmesi gereken diğer sağlık hizmetlerinin giderleri Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bütçesinden karşılanır.

5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu uyarınca mahkeme tarafından verilen sağlık tedbiri; çocuğun fiziksel ve ruhsal sağlığının korunması ve tedavisi için gerekli geçici veya sürekli tıbbi bakım ve rehabilitasyonu ile madde bağımlısı olanların tedavilerinin yapılmasına yönelik tedbirdir. Sağlık tedbiri Sağlık Bakanlığı tarafından yerine getirilir. Giderler Sağlık Bakanlığı tarafından karşılanır.

3.2.3. Mağdur Tıbbi Yardımı Nereleden Alabilir?

Mağdur özellikle şiddet, ihmal ve istismar gibi suçlardan dolayı uğrayacağı fiziksel ve ruhsal zararları nedeniyle her zaman tıbbi yardım talebinde bulunabilir. Bunun için merkezlerinden, aile sağlığı merkezlerinden, Devlet hastaneleri ve üniversite hastanelerinden tıbbi yardım alabilir. Ayrıca, mağdur gerekmesi halinde 112 Acil Çağrı Merkezini arayarak ambulans çağırabilir.

3.2.4. Mağdurun Muayene Sırasında Suç Mağduru Olduğunu Söylemesi Gerekir Mi?

Mağdur, maruz kaldığı suç nedeniyle uğradığı fiziksel ve ruhsal zararları nedeniyle tedavi amacıyla bir sağlık kuruluşuna başvurmuş ise olaya ilişkin olarak gerek adli sürecin başlatılabilmesi gerekse yürütülecek soruşturma kapsamında delil olabilecek bulguların toplanabilmesi için bir suç nedeniyle sağlık kuruluşuna başvurduğunu belirtmelidir. Ayrıca, suç nedeniyle yaralanan mağdurun sağlık kurumuna başvurması halinde ilk tedavi ve muayenesi ücretsiz yapıldığından bu bilgiyi vermesi mağdurun yararına olacaktır.

3.2.5. Muayene Sırasında Mağdura Eşlik Edilebilir Mi?

Mağdurun istemesi halinde seçtiği bir kişi muayene sırasında kendisine eşlik edebi

4.PSİKOLOJİK YARDIM

4.1. Travmatik Olay Nedir?

Kişiye yönelik bir ölüm tehdidinin bulunması, ağır yaralanma, kişinin fiziksel veya yaşamsal bütünlüğüne yönelik bir tehdidin ortaya çıkması ve kendisinin yaşadığı, şahit olduğu veya bir yakınının başına gelen ölüm veya olağandışı olaylara karşı; aşırı korkuya, dehşete, çaresizlik hissine sebep olan ve kontrol dışı gerçekleşen durumlar **travmatik olaylardır**. Ancak insan yaşantısında sıkıntıya veya üzüntüye yol açan her olay travmatik olay değildir.

Belirtilen travmatik olaylara karşı kişi;

- Yaşamına karşı tehdit algılıyorsa,
 - Vücut bütünlüğüne karşı bir tehdit algılıyorsa,
 - Sevdiklerine karşı bir tehdit algılıyorsa,
 - İnanç sistemine karşı bir tehdit algılıyorsa,
- kişi için bu olaylar travmatik bir yaşantıdır.

4.2. Travmatik Olayların Yetişkinler Üzerindeki Etkileri Nelerdir?

Travmatik olayların fiziksel sonuçları olabileceği gibi ruhsal sonuçları da olabilmektedir. Mağdur, yaşadığı olaydan sonra yoğun korku, kaygı, üzüntü ve çaresizlik hissedebilir. Bu duygular ile birlikte dünyaya, kendisine ve diğer insanlara yönelik inançları sarsılabilir. Mağdur, kendisinin güvende olmadığını ve olmayacağını düşünebilir. Bu olaylardan sonra depresyon belirtileri, alkol ve madde bağımlılığı, intihar düşünceleri, uyku ve yeme bozuklukları gibi semptomlar ortaya çıkabilmektedir.

4.3. Travmatik Olayların Çocuklar Üzerindeki Etkileri Nelerdir?

Yaşanan olayların etkisi ve süresi çocuklarda farklılık göstermektedir; bazı çocuklar olayın hemen ardından tepki gösterirken, bazı çocukların tepkileri aylar sonra ortaya çıkabilir. Çocuklar, yaşlarına bağlı olarak yaşadıkları olayı anlamlandıramadıkları ve nasıl davranacaklarını bilemedikleri için örnek aldıkları anne ve babalarının tepkilerine benzer tepkiler sergileyebilmektedirler.

Çocuklar,

- Duygularını ifade etmekte zorlanabilirler.
- Dikkatlerini toplamada güçlük yaşayabilirler.
- Altını ıslatma, parmak emme gibi bıraktıkları küçüklük davranışlarına geri dönebilirler.
- Yalnız ve karanlıkta uyumaktan korkabilir ve sık sık kabus görebilirler.
- Aniden hırçınlaşabilir ve öfke patlamaları yaşayabilirler.
- Sessiz, utangaç ve korkak bir duruş sergileyebilirler.
- Aile üyelerinin yanından ayrılmak istemeyebilir, onlara yapışma davranışı gösterebilirler.
- Okula gitmek istemeyebilir veya arkadaşlarından uzaklaşabilirler.

- Okulda veya evde aşırı hareketlilik, saldırganlık veya içe kapanma gibi davranışlar gösterebilirler.
- İştahlarında artma veya azalma olabilir.

Bu davranışların birini veya birkaçını gösteren çocukların tümünün travma yaşadığı yönünde bir düşünce benimsenmemelidir. Böyle bir endişenin olması halinde, alanında uzman bir profesyonelden destek alınabilir.

4.4. Travmatik Olayların Ardından Mağdur Ne Yapmalıdır?

Yaşanılan olayın ardından,

- Mağdur, öncelikli olarak temel ihtiyaçlarının (güvenlik, barınma, beslenme) karşılanmasına özen göstermeli ve ihtiyaçlarını kendisine destek olabilecek kurumlarla ya da kişilerle paylaşmalıdır.
- Mağdur, yaşananların kendi suçu olmadığına inanmalıdır.
- Mağdur, travmatik olaydan sonra yaşanan birçok belirtinin normal tepkiler olduğunu unutmamalıdır.
- Mağdur, bu dönemde, duygularındaki ani iniş çıkışların normal olduğunu unutmamalıdır.
- Mağdur, gündelik rutinini, alışkanlıklarını ve sosyal destek alabileceği aile üyeleri ve arkadaşları ile bağlantısını sürdürmeye çalışmalıdır.

4.5. Travmatik olayların ardından mağdur ne yapmamalıdır?

Yaşanılan olayın ardından mağdur;

- Alkol ve madde kullanımından uzak durmalıdır.
- Hekim kontrolü dışında ilaç kullanımına veya kullanılan ilacın kontrolsüz kesimine dikkat etmelidir.
- Sosyal ilişkilerden kaçınmamalıdır.
- Duygularını ifade etmek konusunda geri durmamalıdır.
- Sürekli olayla ilgili konuşmaktan veya bu olaydan hiç bahsetmemekten uzak durmalıdır.

4.6. Mağdura Yönelik Psikolojik Yardımın Kapsamı Nedir?

Psikolojik yardım, mağdurun suç nedeniyle ortaya çıkan zihinsel, psikolojik ve duygusal zararlarının giderilmesi için ihtiyaç duyduğu tüm tedavi edici bakım ve hizmetleri içerir.

Psikolojik yardım, ayakta ve yatılı psikiyatri hizmetlerini, psikolojik ve psikiyatrik danışmanlığı içerir. Psikolojik yardım, tıbbi yardım hizmeti ile birlikte de sunulabilir.

4.7. Kimler Psikolojik Yardım Talebinde Bulunabilir?

Kendisinin genel sağlık sigortası varsa ya da kendisine bakmakla yükümlü olan eşinin, çocuğunun veya anne-babasının sağlık sigortası varsa mağdurlar psikolojik yardım talebinde bulunabilir.

Mağdur, şikayette bulunurken ilgisine göre polis, jandarma veya savcılık tarafından da psikolojik mağduriyet türüne göre ilgili sağlık kuruluşuna yönlendirilebilir. Gerekmesi halinde, bu hususta sağlık raporu alınır.

Ayrıca 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun uyarınca mülki amir tarafından psikolojik, mesleki, hukuki ve sosyal bakımdan rehberlik ve danışmanlık hizmeti verilmesine ilişkin koruyucu tedbir kararı verilebilir.

4.8. Mağdur Hangi Durumlarda Psikolojik Yardım Talebinde Bulunabilir?

Travmatik bir olaydan sonra yetişkinlerin ve çocukların büyük bir kısmının birkaç ay boyunca travma sonrası stres tepkileri göstermesi son derece normaldir.

Ancak;

- Bu tepkiler uzun sürerse ve azalmayıp git gide artıyorsa,
 - Mağdurun yaşadığı olayın ardından, hissettiği sıkıntı, kaygı ve üzüntü giderek artıyorsa,
 - Mağdur, işte, okulda, aile ve sosyal çevresinde görevlerini yerine getirmekte çok zorlanıyorsa,
 - Mağdur olayın ardından yakın ve tatmin edici ilişkiler kurmakta güçlük çekiyorsa,
 - Mağdurun aklında intihar düşünceleri varsa,
 - Mağdur, kendisine veya çevresindeki kişilere zarar verme davranışı göstermek istiyorsa,
 - Mağdur olayın etkileriyle başa çıkabilmek için alkol ve diğer maddeleri giderek daha fazla kullanma isteği duyuyorsa,
 - Mağdurun aşırı hissizlik hali ve gün içinde hatırlanmayan anları varsa,
- bir uzmandan psikolojik destek alabilir.

Mağdur, bahsedilen travmatik semptomları göstermese dahi gerçekleşen suçun etkileri sebebiyle paylaşıma veya desteğe ihtiyaç duyması halinde psikolojik destek alabilir.

4.8.1. Sağlık Sigortası Olmayan Mağdur Psikolojik Yardım Alabilir Mi?

Genel sağlık sigortası, kişilerin öncelikle sağlıklarının korunmasını, sağlık riskleri ile karşılaşmaları halinde ise oluşan harcamaların karşılanmasını sağlayan sigortayı ifade etmektedir.

Sigortalı çalışan, kendi nam ve hesabına çalışan, devlet memuru olan, isteğe bağlı sigortalı olan Sosyal Güvenlik Kurumundan aylık ve gelir alan, 65 yaş aylığı alan, şeref aylığı alan, stajyer avukatlar, işsizlik ve kısa çalışma ödeneği alan herkes genel sağlık sigortası kapsamındadır.

Ayrıca suç nedeniyle yaralanan mağdurun sağlık kurumuna başvurması halinde ilk tedavi ve muayenesi ücretsiz yapılır.

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun uyarınca hakkında koruyucu tedbir kararı verilen kişilerden genel sağlık sigortası kapsamında olmayanlar veya genel sağlık sigortasından yararlanamayanlar bu hâllerin devamı süresince, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılır.

6284 sayılı Kanun uyarınca hakkında önleyici tedbir kararı verilen kişinin aynı zamanda rehabilitasyonunun veya tedavi edilmesinin gerekli olduğuna karar verilmesi hâlinde, genel sağlık sigortası kapsamında karşılanmayan rehabilitasyon hizmetlerine yönelik giderler ile rehabilitasyon hizmetleri kapsamında verilmesi gereken diğer sağlık hizmetlerinin giderleri Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bütçesinden karşılanır.

5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu uyarınca mahkeme tarafından verilen sağlık tedbiri; çocuğun fiziksel ve ruhsal sağlığının korunması ve tedavisi için gerekli geçici veya sürekli tıbbi bakım ve rehabilitasyonu ile madde bağımlısı olanların tedavilerinin yapılmasına yönelik tedbirdir. Sağlık tedbiri Sağlık Bakanlığı tarafından yerine getirilir. Giderler Sağlık Bakanlığı tarafından karşılanır.

4.8.2. Mağdur Nerelerden Psikolojik Destek Alabilir?

Travmatik olay yaşayan neredeyse tüm bireyler “stres tepkileri” gösterir ama bu durum herkesin uzun süreli bu tepkileri göstereceği anlamına gelmez. Mağdurların vermiş oldukları “stres tepkileri”nin uzun ya da kısa süreli olması, kendilerine verilebilen destekle doğru orantılıdır.

Mağdur özellikle şiddet, ihmal ve istismar gibi suçlardan dolayı uğrayacağı ruhsal zararları nedeniyle her zaman psikolojik yardım talebinde bulunabilir. Bunun için sağlıklı yaşam merkezlerinden, aile sağlığı merkezlerinden, Devlet hastaneleri ve üniversite hastanelerinin psikiyatri polikliniklerinden psikolojik yardım alabilir.

Belediyelerin danışmanlık merkezleri, çocukların, gençlerin, yetişkinlerin ve ailelerin psikolojik sorunlarına yönelik ücretsiz destek ve danışmanlık sağlamak ve toplumsal yaşama uyumlarını kolaylaştırmak amacı ile psikolojik destek, psikoterapi hizmeti ve eğitim seminerleri hizmeti sağlamaktadır.

Ayrıca Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na bağlı il müdürlükleri başvuran kişilere ücretsiz olarak psikolojik destek sağlamaktadır.

Travmatik bir süreç ya da yoğun stres yaratan bir dönem geçiren mağdurlar çeşitli problemler yaşayabilir. Fakat unutulmamalıdır ki doğru ve etkili bir destek ile mağdurların birçoğu bu problemlerden büyük ölçüde kurtulabilir ve hatta eskisine göre daha da güçlenebilirler.

5.1. Adli Destek Ve Mağdur Hizmetleri Müdürlükleri

Adli süreçte mağdurlara yönelik destek hizmetleri adliyelerde bulunan Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlükleri tarafından yerine getirilir.

5.1.1. Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüklerinin Görevleri Nelerdir?

Müdürlüklerin mağdurlara yönelik görevleri şunlardır:

- Mağdurları kendilerine sağlanan hak ve yardımlara ilişkin olarak bilgilendirmek ve yönlendirmek,
- Adli desteğe ihtiyaç duyanlara uygun müdahale programlarını uygulamak, mağduriyetleri önleyici tedbirler almak ve psiko-sosyal destek faaliyetlerini yürütmek,
- Suç mağdurlarına maddi yardım yapılmasına ilişkin işlemleri yürütmek,
- Mağdurların adalete erişiminin güçlendirilmesine yönelik faaliyetler yürütmek,
- Adli süreçte tanıklara yönelik hizmetleri yürütmek,
- Adli yardım hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde uygulanmasına katkı sağlamak,
- Mağdurlara yönelik hizmet sunan kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak,

5.1.2. Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüklerinin Teşkilat Yapısı Nasıldır?

Müdürlükler bünyesinde, suç mağdurlarına kapsamlı ve bütüncül hizmetlerin sunulmasını sağlamak amacıyla farklı bürolar oluşturulmuştur. Bu bürolar şunlardır:

Bilgilendirme ve yönlendirme bürosunda, başvuran mağdurlar hakları ile kamu ve sivil toplum kuruluşları tarafından kendilerine sunulan hizmetler konusunda bilgilendirilir ve yönlendirilir.

Kırılgan grup destek bürosunda, mağdurlara bireysel değerlendirme yapılarak kırılgan gruba dâhil olduğu tespit edilenlere adli süreç boyunca etkin destek hizmeti sunulur.

Hukuk yargılaması destek bürosunda, boşanma, velayet, vesayet ve kişisel ilişki kurulması gibi davalara dair mahkemece istenen konularda araştırma ve inceleme yapılarak sosyal inceleme raporu hazırlanır.

Ceza yargılaması destek bürosunda çalışan adli destek görevlileri, ilgili kanunlar uyarınca çocuklar ile bazı mağdurların Cumhuriyet başsavcılığı veya mahkemede ifadesi alınırken yanında bulunur. Ayrıca istenen konularda araştırma ve inceleme yaparak sosyal inceleme raporu hazırlar.

5.1.3. Mağdurlar Adli Süreçte Destek Ve Yardım Hizmeti Alabilmek İçin Ne Yapmalıdır?

Mağdurlar, destek ve yardım hizmetlerinden yararlanabilmek için adliyeler bünyesinde bulunan Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüklerine başvurabilirler.

Müdürlüğün **bilgilendirme ve yönlendirme bürosuna** başvuran mağdur;

- Mağduru olduğu suçu nereye ve nasıl bildirebileceği,
- Adli sürecin işleyişi ve mağdurun bu süreçteki yeri,
- Hukuki veya diğer herhangi bir tavsiyeyi ya da hukuki yardımı ne şekilde ve hangi koşullarda alabileceği,
- Destek ve yardım almak için başvurabileceği kamu ve sivil toplum kuruluşları ile sunulacak hizmetlerden nasıl ve hangi koşullarda yararlanabileceği,
- Suçun yol açtığı zararların nasıl giderilebileceği,
- Maddi yardıma hak kazanması için gerekli olan şartların neler olduğu,

hususlarında bilgilendirilerek ilgili kuruluşlara yönlendirilir.

Kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarınca sunulan hizmetlere yönelik hazırlanan afiş, broşür, kılavuz gibi bilgilendirici materyaller mağdurlara iletilir. Olaya ilişkin adli süreç henüz başlatılmamış ise müdürlüğe başvuran mağdura şikayet hakkı, usulü ve sonuçlarına ilişkin bilgilendirme yapılarak mağdur Cumhuriyet başsavcılığına yönlendirilir.

Adli süreç başlatılmış ise bilgilendirme ve yönlendirme hizmeti sırasında kırılgan gruba dahil olabileceği anlaşılan mağdurlar görevli tarafından **kırılgan grup destek bürosuna** yönlendirilir.

5.1.4. Mağdurun Kırılgan Gruba Dahil Olduğu Nasıl Belirlenir?

Kırılgan grup destek bürosunda çalışan adli destek görevlisi (psikolog, pedagog, sosyal çalışmacı) tarafından, suçtan daha fazla etkilenen ve korunması gereken mağdurlar ile çocukları tespit ederek, destek ihtiyaçlarını belirlemek ve adli süreç içerisinde yeniden mağduriyet yaşamalarını önlemek amacıyla bireysel değerlendirme yapılır.

Bireysel değerlendirme, adli destek görevlisinin mağdurla yaptığı kapsamlı bir görüşmeye dayanır. Ancak mağdurun bireysel değerlendirme yapılmasını kabul etmemesi halinde bu işlem yapılmaz.

Bu görüşme sırasında adli destek görevlisince mağduriyetiyle ilgili olarak mağdura çeşitli sorular yöneltilir. Mağdur bu sorulara vereceği cevaplarla suç nedeniyle yaşadığı sorunları ve suçun neden olduğu zararları anlatarak kendisini ifade eder.

Adli destek görevlisi, görüşmede elde ettiği bilgiler üzerinden yapacağı değerlendirme sonucunda mağdurun kırılgan gruba dahil olup olmadığını tespit eder.

Bireysel değerlendirme sonucunda kırılğan gruba dahil olduğu belirlenen mağdurlara suçun ortaya çıkardığı olumsuzluklarla kolay başa çıkabilmeleri için adli süreç boyunca etkin destek hizmeti sunulur.

5.1.5. Kırılğan Gruba Dahil Mağdurlara Hangi Hizmetler Sunulur?

Bireysel değerlendirme sonucunda kırılğan gruba girdiği tespit edilen mağdurlara adli destek görevlisi aracılığıyla şu hizmetler sunulur:

- Mağdurun dinlenilmesinden önce kaygı düzeyini düşürmek amacıyla içinde bulunduğu ortamı, ilgili kişileri ve süreci açıklar.
- Mağdurun kendini rahat ifade edebilmesi için gerekli tedbirlerin alınmasını Cumhuriyet savcısı veya hâkime bildirir ve mağdur dinlenilirken yanında bulunur.
- Cumhuriyet savcısı veya hâkimin isteği üzerine sosyal inceleme raporu hazırlar.
- Gerekmesi halinde ifade işleminin adli görüşme odasında gerçekleştirilmesini Cumhuriyet savcısı veya hâkime önerir.
- Tedavi veya rehabilitasyona ihtiyaç duyan mağdurları ilgili kuruluşlara yönlendirir.
- Gerekmesi halinde vaka yönetimi uygular.

Vaka yönetimi; hizmetlerin sistematik bir şekilde ve zamanında sunulabilmesi için planlama, uygulama, izleme ve koordinasyon işlemlerinin tek bir adli destek görevlisi tarafından yerine getirilmesidir.

Bireysel değerlendirme sonucunda kırılğan gruba dahil olduğu tespit edilen mağdurların ihtiyaçları değerlendirilerek gerekmesi halinde kendisine sunulacak hizmetlerde vaka yönetimi uygulanabilir.

Adli destek görevlisi tarafından adli sürecin yönetilmesinde;

- Suçun etkileri sebebiyle ağır travma yaşayan,
 - Ağır bir cinsel saldırıya veya istismara maruz kalan, yaşı veya cinsiyeti nedeniyle suçtan daha fazla etkilenen,
 - Aile veya diğersosyal çevre desteğinden yoksun olan,
- mağdurlar hakkında vaka yönetimi uygulanabilir.

Vaka yönetimi uygulanmasına karar verilen mağdurlar hakkında adli destek görevlisi tarafından bir adli destek planı hazırlanır.

Adli destek planında, müdürlük tarafından sunulacak hizmetler ile adli süreç kapsamında mağdura destek ve koruma sağlanmasına yönelik önerilen tedbirler yer alır.

Adli destek planında, kırılgan gruba dahil mağdurlara sunulan diğer hizmetlerin yanı sıra;

- Yapılacak iş ve işlemlerin mümkün olan en kısa sürede ve en az sayıda yapılmasına,
- Mağdurun kendisini daha rahat ifade edebilmesi amacıyla ifade işlemleri sırasında seçtiği bir kişinin kendisine eşlik edebilmesine,
- Mağdurun ifadesinin adli görüşme odasında veya bulunmaması halinde başkaca bir özel ortamda özel eğitim almış adli görüşmeciler aracılığıyla alınmasına,
- Mağdurun şüpheli veya sanıkla yüz yüze gelmemesi amacıyla gerekli tedbirlerin alınmasına, yönelik öneri ve tedbirleri içerir.

Ayrıca vaka yönetimi uygulanmasına karar verilen mağdurlara ilişkin bir takip programı hazırlanır.

5.1.6. Adli Destek Ve Mağdur Hizmetleri Müdürlükleri Tarafından Hangi Hizmetlere Yönlendirme Yapılmaktadır?

Mağdurlar adli sürecin her aşamasında ihtiyaç duydukları hizmete göre görevliler tarafından ilgili birim ve kuruluşlara yönlendirilir.

Ayrıca müdürlüğe başvuran ve korunma ihtiyacı olan çocuk, kadın, yaşlı ve engelliler, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının il müdürlüğüne veya sosyal hizmet merkezlerine yönlendirilir.

Tıbbi desteğe ihtiyaç duyduğu anlaşılan mağdurlar sağlıklı hayat merkezlerine, aile sağlığı merkezlerine ve hastanelere yönlendirilir.

Hukuki yardıma ihtiyacı bulunduğunu beyan eden mağdurlar, adli süreç boyunca hangi koşullarda ve nasıl hukuki yardım alabilecekleri konusunda bilgilendirilerek baroya yönlendirilir.

Psikolojik desteğe ihtiyaç duyduğu anlaşılan mağdurlar sağlıklı hayat merkezlerine, aile sağlığı merkezlerine ve hastanelere yönlendirilir.

Ayrıca psikolojik destek için mağdurlar varsa belediyelerin danışmanlık merkezleri ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na bağlı il müdürlüklerine yönlendirilir.

Maddi ve sosyal yardımlar kapsamında mağdurların tespit edilen ihtiyaçlarının karşılanabilmesi amacıyla destek sunan kamu ve sivil toplum kuruluşları hakkında mağdurlara bilgilendirme yapılarak bu kuruluşlara yönlendirilir.

Ayrıca, kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddet konularında şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin olarak uygulanmasına yönelik izleme ve destek hizmetlerinin sunulması amacıyla mağdurlar, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı olarak illerde bulunan şiddet önleme ve izleme merkezlerine yönlendirilir.

5.2. Şiddet Önleme ve İzleme Merkezler

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı olarak kurulan ŞÖNİM'ler şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin bir biçimde uygulanmasına yönelik güçlendirici ve destekleyici danışmanlık, rehberlik, yönlendirme ve izleme hizmetlerinin verildiği 7 gün 24 saat esasına göre hizmet sunan merkezlerdir.

Bu merkezlerde ev içi şiddet ve kadına yönelik şiddet mağdurlarına hizmet sunulmaktadır.

Ev içi şiddet; aynı haneyi paylaşmasalar da aile veya hanede ya da aile mensubu sayılan diğer kişiler arasında meydana gelen her türlü fiziksel, cinsel, psikolojik ve ekonomik şiddettir.

Kadına yönelik şiddet; kadınlara, yalnızca kadın oldukları için uygulanan veya kadınları etkileyen cinsiyete dayalı bir ayrımcılık ile kadının insan hakları ihlaline yol açan ve şiddet olarak tanımlanan her türlü tutum ve davranıştır.

Bu merkezlerde hem şiddet mağdurlarına hem de şiddet uygulayanlara yönelik destek hizmetleri sunulmaktadır.

Şiddet mağdurlarına yönelik sunulan destek hizmetleri şunlardır:

- Hâkimin isteği üzerine; kişinin geçmişi, ailesi, çevresi, eğitimi, kişisel, sosyal, ekonomik ve psikolojik durumu hakkında ayrıntılı sosyal araştırma raporu hazırlanıp sunulur.
- Mağdura ve beraberindeki çocuklarına psiko-sosyal destek hizmeti ile danışma, yönlendirme ve rehberlik hizmeti verilir.
- Barınma ihtiyacının olması halinde mağdur, konukevine yönlendirilir ve yerleştirilir.
- Mağdur, ekonomik yoksunluk içinde ise ilgili mevzuat kapsamında maddi yardım ödemelerinin yapılması sağlanır.
- Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı avukatlar ya da barolardan sağlanan avukatlar aracılığı ile mağdurların hukuki danışmanlık hizmeti alması sağlanır.
- İhtiyaç halinde sağlık raporlarının alınması ve tedavi sürecinde mağdurun sağlık kuruluşlarından öncelikli olarak yararlanması sağlanır.

- İhtiyaç duyması halinde mağdur mesleki eğitime yönlendirilir, sonuçlar ŞÖNİM tarafından takip edilir ve iş bulması konusunda mağdura rehberlik yapılır.

Şiddet uygulayana yönelik sunulan destek hizmetleri şunlardır:

- Şiddet uygulayan eğitim ve rehabilitasyon programlarına yönlendirilir.
- Şiddet uygulayan muayene ve tedavi için sağlık kuruluşuna yönlendirilir.
- Şiddet uygulayan meslek edindirme kurslarına yönlendirilir.

6. MAĞDURUN ZARARININ TAZMİNİ İLE MADDİ VE SOSYAL YARDIMLAR

6.1. Zararın Tazmini

6.1.1. Haksız Fiil Nedir?

Haksız fiil, hukuk kurallarına aykırı bir şekilde diğerk bir kişinin malvarlığı veya şahıs varlığında zarar meydana gelmesine neden olan eylemdir.

6.1.2. Haksız Fiilin Sonuçları Nelerdir?

Kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür. Zarar verici fiili yasaklayan bir hukuk kuralı bulunmasa bile ahlaka aykırı bir fiille başkasına kasten zarar veren de, bu zararı gidermekle yükümlüdür.

Ayrıca kanunda yer alan bazı hallerde ilgili kişinin kusuru olmasa bile doğan zarardan sorumlu olacağına dair istisnai durumlar da bulunmaktadır.

Tazminat, hukuka aykırı bir eylem sonucunda meydana gelen maddi veya manevi zarara karşılık olarak ödenen bedeldir.

Mağdurun uğradığı maddi ve manevi zararlarının karşılanması için faile karşı hukuk mahkemelerinde tazminat davası açma hakkı vardır. Dava açarken adli yardımdan faydalanılabilir.

6.1.3. Tazminat Davaları Nelerdir?

- **Maddi Tazminat Davası**

Hukuka aykırı bir eylem nedeniyle malvarlığında azalma meydana gelen kişinin bu zararının giderilmesini talep edebildiği dava türüdür.

- **Manevi Tazminat Davası**

Hukuka aykırı bir fiil nedeniyle zarar görenin, kişilik değerlerinde iradesi dışında meydana gelen eksilme sebebiyle çekilen manevi üzüntülerin, ızdırap ve acıların dindirilmesi ve telafisi için açılan bir dava türüdür.

Bu dava türünde ağır bedensel zarar veya ölüm hâlinde, zarar görenin veya ölenin yakınlarına da manevi tazminat olarak uygun bir miktar paranın ödenmesine karar verilebilir.

6.1.4. Tazminat Davalarında Özel Durumlarda Hangi Giderlerin Tazmini Talep Edilebilir?

Ölüm Durumunda

- Cenaze giderleri,
- Ölüm hemen gerçekleşmemişse tedavi giderleri ile çalışma gücünün azalmasından ya da yitirilmesinden doğan kayıplar,
- Ölenin desteğinden yoksun kalan kişilerin bu sebeple uğradıkları kayıplar.

Bedensel Zarar Durumunda

- Tedavi giderleri,

- Kazanç kaybı,
 - Çalışma gücünün azalmasından ya da yitirilmesinden doğan kayıplar,
 - Ekonomik geleceğin sarsılmasından doğan kayıplar,
- maddi tazminat davası ile talep edilebilir.

Kişilik Hakkının Zedelenmesi Durumunda

Kişilik hakkının zedelenmesinden zarar gören, uğradığı manevi zarara karşılık manevi tazminat adı altında bir miktar para ödenmesini isteyebilir.

Hâkim, bu tazminatın ödenmesi yerine, diğer bir giderim biçimi kararlaştırabilir veya bu tazminata ekleyebilir; özellikle saldırıyı kınayan bir karar verebilir ve bu kararın yayımlanmasına hükmedebilir.

6.1.5. Tazminat Miktarı Nasıl Belirlenir?

Hâkim, tazminatın kapsamını ve ödenme biçimini, durumun gereğini ve özellikle kusurun ağırlığını göz önüne alarak belirler. Tazminatın amacı kişinin uğradığı zararı gidermek olup hükmedilen tazminat miktarı ile kişinin zenginleşmesi sağlanamaz.

6.1.6. Tazminatta İndirim Sebepleri Nelerdir?

Zarar gören, zararı doğuran fiile razı olmuş veya zararın doğmasında ya da artmasında etkili olmuş yahut tazminat yükümlüsünün durumunu ağırlaştırmış ise hâkim, tazminatı indirebilir veya tamamen kaldırabilir.

Ayrıca zarara hafif kusuruyla sebep olan tazminat yükümlüsü, tazminatı ödediğinde yoksulluğa düşecek olur ve hakkaniyet de gerektirirse hâkim, tazminatı indirebilir.

6.1.7. Tazminat Davalarında Görevli ve Yetkili Mahkeme Hangisidir?

Genel yetkili mahkeme davalı kişinin davanın açıldığı tarihteki yerleşim yeri asliye hukuk mahkemesidir. Ayrıca haksız fiilin işlendiği veya zararın meydana geldiği yahut gelme ihtimalinin bulunduğu yer ya da zarar görenin yerleşim yeri asliye hukuk mahkemesinde de dava açılabilir.

6.1.8. Tazminat Davaları Hangi Süreler İçerisinde Açılabilir?

Tazminat istemi, zarar görenin zararı ve tazminat yükümlüsünü öğrendiği tarihten başlayarak iki yıl içinde ve her hâlde fiilin işlendiği tarihten başlayarak on yıl içinde yapılmalıdır.

Ancak, tazminat ceza kanunlarının daha uzun bir zamanaşımı öngördüğü cezayı gerektiren bir fiilden doğmuşsa, bu zamanaşımı uygulanır.

6.2. Terör Mağdurlarının Zararının Giderilmesi

Devlet tarafından terör eylemleri ve terörle mücadele kapsamında yürütülen faaliyetler nedeniyle zarara uğrayan kişilerin zararları tazmin edilmektedir.

6.2.1. Kimler Bu Kapsama Dahildir?

Terör eylemleri veya terörle mücadele kapsamında yürütülen faaliyetler nedeniyle maddî zarara uğrayan kişiler bu kapsamdadır.

6.2.2. Karşılanacak Zararlar Nelerdir?

Terör mağdurlarının şu zararları tazmin edilir:

- Hayvanlara, ağaçlara, ürünlere ve diğer taşınır ve taşınmazlara verilen her türlü zararlar.
- Yaralanma, engelli hâle gelme ve ölüm hâllerinde uğranılan zararlar ile tedavi ve cenaze giderleri.
- Terörle mücadele kapsamında yürütülen faaliyetler nedeniyle kişilerin mal varlıklarına ulaşamamalarından kaynaklanan maddî zararlar.

6.2.3. Başvuru Yerleri Nereledir?

Terör mağdurları, zarar konusu olayın meydana geldiği il valiliğine başvurarak terör eylemleri nedeniyle oluşan zararının tazminini isteyebilir.

Ayrıca, ilgili valilik dışında diğer valiliklere, kaymakamlıklara, Türkiye Cumhuriyeti dış temsilciliklerine, diğer bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşlarına yapılan başvurular ilgili valiliğe gönderilir.

6.2.4. Başvuru Usulü Nasıldır?

Zarar gören veya mirasçılarının veya yetkili temsilcilerinin zarar konusu olayın öğrenilmesinden itibaren altmış gün içinde, her hâlde olayın meydana gelmesinden itibaren bir yıl içinde zararın gerçekleştiği veya zarar konusu olayın meydana geldiği il valiliğine başvurmaları hâlinde gerekli işlemlere başlanır. Bu sürelerden sonra yapılacak başvurular kabul edilmez.

6.2.5. Yardım Miktarı Ne Kadardır?

Yaralanma, engelli hâle gelme ve ölüm hâllerinde (7000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucunda bulunan miktarın;

- Yaralananlara altı katı tutarını geçmemek üzere yaralanma derecesine göre,

- Çalışma gücü kaybı, yetkili sağlık kuruluşları tarafından üçüncü derece olarak tespit edilenlere dört katından yirmidört katı tutarına kadar,
- Çalışma gücü kaybı, yetkili sağlık kuruluşları tarafından ikinci derece olarak tespit edilenlere yirmibeş katından kırksekiz katı tutarına kadar,
- Çalışma gücü kaybı, yetkili sağlık kuruluşları tarafından birinci derece olarak tespit edilenlere kırkdokuz katından yetmişiki katı tutarına kadar,
- Ölenlerin mirasçılarına elli katı tutarında,
Nakdî ödeme yapılır.

6.3. Maddi ve Sosyal Yardımlar

Mağdurlara Devlet tarafından çeşitli maddi ve sosyal yardımlar yapılmaktadır.

6.3.1. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı (SYDV) Tarafından Yapılan Yardımlar

İhtiyaç sahibi olan kişilere gerekli koşulların varlığı halinde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları aracılığıyla Devlet tarafından maddi ve sosyal yardım yapılmaktadır.

6.3.2. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı (SYDV) Tarafından Yapılan Yardımlardan Kimler Faydalanabilir?

Muhtaç durumda bulunan kanunla kurulu sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olmayan ve bu kuruluşlardan aylık almayan vatandaşlar sosyal yardımlardan faydalanabilir.

6.3.3. Başvuru Usulü Nasıldır?

Başvuru, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na ve il müdürlüklerine yapılabileceği gibi doğrudan valilikler ve kaymakamlıklar bünyesinde bulunan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına da yapılabilir.

Uygun görülen başvurulara ilişkin ödemeler bu amaçla oluşturulan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan yapılmaktadır.

6.3.4. Belediyeler Tarafından Yapılan Yardımlar

İhtiyaç sahibi olan kişilere belediyeler tarafından da maddi ve sosyal yardımda bulunulabilmektedir.

6.3.5. Maddi Ve Sosyal Yardımlar Nelerdir?

İhtiyaç sahibi kişilere yönelik yapılan maddi ve sosyal yardımlar şu şekilde sıralanabilir:

- Kira yardımı
- Giyecek yardımı

- Gıda yardımı
- Yakacak yardımı
- Eğitim yardımı
- Sosyal destek yardımı
- Sağlık yardımı
- Afet yardımları
- Engelli ihtiyaç yardımı
- Terörden zarar görenlere yardım

6.3.6. Aile, Çalışma Ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Tarafından 6284 Sayılı Kanun Kapsamında Yapılan Geçici Maddi Yardım

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddete Dair Kanun kapsamında belirli koşulların varlığı halinde şiddet mağdurlarına geçici maddi yardım yapılmaktadır.

6.3.6.1. Geçici Maddi Yardım Yapılmasının Koşulu Nedir?

Geçici maddi yardım yapılmasının koşulu mağdura, mağduriyetini telafi edecek şekilde fail tarafından ya da sosyal güvenlik kuruluşları, sosyal yardımda bulunan sandıklar veya sigorta şirketleri ile başkaca bir kaynaktan ödeme veya yardım yapılmamış olmasıdır. Bu şekilde yapılan ödeme ve yardım ile mağduriyet telafi edilmiş ise mağdura yardım yapılmaz.

6.3.6.2. Mağduriyet Tamamen Telafi Edilmemiş İse Geçici Maddi Yardım Miktarı Nasıl Belirlenir?

Yukarıda sayılan kaynaklardan kısmi ödeme ve yardım yapılmış ise bu husus yardım miktarının belirlenmesinde dikkate alınır.

6.3.6.3. Korunan Kişinin Birden Fazla Olması Halinde Geçici Maddi Yardım Miktarı Nasıl Belirlenir?

Korunan kişinin birden fazla olması hâlinde, ilave her bir kişi için bu tutarın yüzde yirmisi oranında ayrıca ödeme yapılır.

6.3.6.4. Geçici Maddi Yardımın İade Veya Tahsil Edilmesi Gereken Durumlar Var Mı?

Korunan kişinin gerçeğe aykırı beyanda bulunduğu tespit hâlinde yapılan yardımlar korunan kişiden tahsil edilir.

Ayrıca yapılan ödemeler şiddet uygulayandan tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde tahsil edilir.

7. MAĞDURLARIN KORUNMASI

7.1. Suç Mağdurlarının Korunması İçin Hangi Tedbirler Alınabilir?

- Mağdura hizmet sunan kurumlar mağdurun kişisel verilerinin gizliliğini korumakla yükümlüdür. Bu veriler, ilgili mevzuat gerektirmedikçe veya mağdurun rızası olmadıkça herhangi bir kurum veya kişiyle paylaşılamaz.
- Mağdurun diğer kişiler önünde dinlenilmesi mağdur bakımından bir risk teşkil ediyorsa hakim duruşma salonunda bulunma hakkı olan diğer kişilerin yokluğunda mağduru dinlemeye karar verebilir.

7.1.1. Mağdurun İfadesi Duruşma Salonu Dışında Özel Bir Ortamda Alınabilir Mi?

İfade ve beyanının özel ortamda alınması gerektiği veya fail ile yüz yüze gelmesinde sakınca bulunduğu değerlendirilen kişilerin ifade ve beyanları adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlükleri bünyesinde bulunan adli görüşme odalarında adli destek görevlisi aracılığıyla alınabilir.

7.2. Adli Görüşme Odalarının Yapısı Nasıldır?

Adliyelerde kurulan adli görüşme odaları, görüşme yapılacak kişilerin faille karşı karşıya gelmeden daha rahat şekilde ifade verebilmelerini sağlamak üzere “Bekleme Odası”, “Görüşme Odası” ve “Gözlem Odası” şeklinde üç odadan oluşmaktadır.

Bekleme Odası; görüşme yapılacak kişilerin ve diğer ilgililerin işlem öncesinde bekleyeceği, işleme hazırlanacağı ve gerektiğinde avukatıyla birebir görüşme yapacağı bölümdür.

Görüşme Odası; görüşme yapılan kişi ile adli görüşmecinin ses ve görüntü kaydı alınarak birebir görüşme yapabileceği bölümdür.

Gözlem Odası; adli görüşme sırasında hâkim veya Cumhuriyet savcısı ile birlikte hazır bulunabilecek diğer ilgili kişilerin, adli görüşmeyi takip ettiği ve görüşme odasındaki donanımın kontrol edildiği teknik cihazların yer aldığı bölümdür.

7.2.1. Adli Görüşme Odalarının İşleyişi Nasıldır?

Hakim veya Cumhuriyet savcısı tarafından ifade ve beyanının özel ortamda alınması gerektiği veya fail ile yüz yüze gelmesinde sakınca bulunduğu değerlendirilen mağdurların ifadesinin Adli Görüşme Odasında alınmasına karar verilebilir.

Bu durumda, bu mağdurların ifadeleri Adli Görüşme Odasında adli destek görevlisi aracılığıyla alınır. İfade sırasındaki ses ve görüntüler SEGBİS aracılığıyla aynı zamanda duruşma salonuna veya gözlem odasına aktarılır.

7.3. Ev İçi Şiddet veya Kadına Karşı Şiddet Olaylarında Verilebilecek Koruyucu ve Önleyici Tedbirler Nelerdir?

6284 sayılı Kanun kapsamında, şiddet mağdurları ve şiddet uygulayanlar hakkında hakim, kolluk görevlileri ve mülki amirler tarafından istem üzerine veya resen verilebilecek koruyucu ve önleyici tedbir kararları bulunmaktadır.

Mülki amir tarafından verilecek tedbir kararlarıyla;

- Mağdura ve çocuklarına barınma yeri sağlanabilir.
- Geçici maddi yardım yapılabilir.
- Psikolojik, meslekî, hukukî ve sosyal bakımdan rehberlik ve danışmanlık hizmeti sunulabilir.
- Mağdurun hayati tehlikesi varsa geçici koruma sağlanabilir.
- Mağdur koruma altındaysa çocuklarına kreş imkânı sağlanabilir.

Hakim tarafından şiddet mağduru için verilebilecek koruyucu tedbir kararlarıyla;

- Mağdurun işyeri değiştirilebilir.
- Şiddet uygulayan kişi ile evli ise mağdur için müşterek yerleşim yerinden ayrı yerleşim yeri belirlenebilir.
- Tapu kütüğüne ortak yaşanan konut için “aile konutu şerhi” konulabilir. Böylelikle eşlerden biri diğerinin rızası olmadan aile konutuna yönelik kira sözleşmesini feshedememesi, devir yapamaması ve bununla ilgili hakları sınırlayamaması sağlanabilir.
- Tanık Koruma Kanunu hükümlerine göre korunan kişinin kimlik ve ilgili diğer bilgi ve belgeleri değiştirilebilir.

Hakim tarafından mağduru korumak için şiddet uygulayanlarla ilgili verilebilecek önleyici tedbir kararlarıyla;

- Şiddet uygulayan kişinin mağdura yönelik olarak şiddet tehdidi, hakaret, aşağılama veya küçük düşürmeyi içeren söz ve davranışlarda bulunmamasına karar verilebilir.
- Şiddet uygulayan kişinin birlikte yaşanan ortak konuttan veya bulunduğu yerden uzaklaştırılmasına ve ortak konutun mağdura tahsisine karar verilebilir.
- Şiddet uygulayan kişinin korunan kişilere, bu kişilerin bulunduğu konuta, okula veya iş yerine yaklaşmamasına karar verilebilir.
- Şiddet uygulayan kişinin, çocuklarla görüşmesi refakatçi eşliğinde yapılabilir, çocuklarla kişisel ilişkisi sınırlandırılabilir ya da tümüyle kaldırılabilir.
- Şiddete uğramamış olsalar dahi korunan kişinin yakınlarına, tanıklarına ve çocuklarına şiddet uygulayan kişinin yaklaşmaması sağlanabilir.
- Şiddet uygulayan kişinin, korunan kişinin eşyalarına zarar vermesi engellenebilir.
- Şiddet uygulayan kişinin, iletişim araçları ile veya benzeri surette mağduru rahatsız etmesi engellenebilir.
- Şiddet uygulayan kişinin, bulundurması veya taşımaya kanunen izin verilen silahı varsa bunu kolluğa teslim etmesi sağlanır.
- Şiddet uygulayan, kamu görevi nedeniyle silah bulunduruyor olsa dahi bu silahını kurumuna teslim etmesi sağlanır.
- Alkol, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmaması ya da bu maddelerin etkisindeyken korunan kişiye ve bulunduğu yerlere yaklaşmaması; bağımlılığının olması hâlindeyse hastaneye yatmak dâhil, muayene ve tedavisi sağlanabilir.
- Şiddet uygulayan kişinin, bir sağlık kuruluşuna muayene veya tedavi için başvurması ve tedavisi sağlanabilir.

Ayrıca, belirli koşulların varlığı halinde sayılan tedbirlerden bazılarını kolluk amiri tarafından da karar verilebilmektedir.

7.3.1. Koruyucu Veya Önleyici Tedbirin Alınmasını Kimler Talep Edebilir?

Tedbir kararı, ilgilinin talebi, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı veya kolluk görevlileri ya da Cumhuriyet savcısının başvurusu üzerine verilir.

Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri, mağdurlara alınabilecek tedbir kararları ve tedbir kararı talebinde bulunma süreciyle ilgili gerekli tüm bilgi ve danışmanlığı sağlar. Bu merkezler, şiddet mağdurlarının psiko-sosyal ve ekonomik sorunlarının çözülmesi hususunda da danışmanlık sağlar.

7.3.2. Tedbir Kararları Ne Kadar Süre İçin Verilebilir?

Tedbir kararı ilk defasında en çok altı ay için verilebilir. Ancak şiddet veya şiddet uygulanma tehlikesinin devam edeceğinin anlaşıldığı hâllerde, resen, korunan kişinin, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı veya kolluk görevlilerinin başvurusu üzerine tedbirlerin süresinin uzatılmasına karar verilebilir. Tedbir süresinin uzatılması talebi, tedbir kararını alan kuruma yapılmalıdır.

7.3.3. Şiddet Uygulayan Tedbir Kararına Aykırı Hareket Ederse Ne Olur?

Hakkında tedbir kararı verilen şiddet uygulayan, bu karara aykırı hareket etmesi hâlinde, fiili bir suç oluştursa bile ihlal edilen tedbirin niteliğine ve aykırılığın ağırlığına göre hâkim kararıyla 3 günden 10 güne kadar zorlama hapsine tabi tutulur. Tedbir kararının gereklerine aykırılığın her tekrarında, zorlama hapsinin süresi 15 günden 30 güne kadardır. Ancak zorlama hapsinin toplam süresi 6 ayı geçemez.

7.4. 5726 Sayılı Tanık Koruma Kanunu Kapsamında Alınabilecek Tanık Koruma Tedbirleri Nelerdir?

Alt sınırı 10 yıl veya daha fazla hapis cezası gerektiren suçlar ile suç örgütü veya terör örgütü tarafından işlenen suçların soruşturması ve kovuşturması için yürütülen adli süreçlerde tanık olarak ifade veren mağdurların korunması için bazı koruma tedbirleri alınabilir.

Bu tedbirler şunlardır:

- Mağdurun kimlik ve adres bilgileri kayda alınarak gizli tutulabilir ve tebliğler için ayrı bir adres belirlenebilir.
- Mağdur, duruşmada bulunma hakkı olan kişilerin yokluğunda veya özel bir ortamda dinlenilebilir ya da mağdurun sesi ve görüntüsü değiştirilebilir.
- Fiziksel koruma sağlanabilir.
- Mağdurun adli sicil, askerlik, nüfus, sürücü belgesi gibi kimlik ve ilgili diğer bilgi ve belgeleri değiştirilebilir ve düzenlenebilir.

